

Fonteinkeerk, 10 april 2022  
Lezing: Mattheüs 21:1-13

“Als vreemdeling ben ik binnengekomen, als vreemdeling vertrek ik hier weer...” Dat zijn de eerste woorden van Schuberts beroemde liederencyclus “Winterreise”. De dichter Wilhelm Müller publiceerde in 1823 en 1824 een serie van 24 “Wanderlieder”. Dat zou je kunnen vertalen met “Wandelliederen”, maar misschien is “Zwerversliederen” beter. Deze liederen gaan over een eenzame jongeman die door een winters landschap van dorp naar dorp zwerft, zonder ooit een “thuis” te vinden. Nergens komt hij tot rust, en dus komt er geen einde aan zijn zwerftocht. In het laatste gezang ontmoet hij een oude muzikant met een draailier, die net zo eenzaam is als hijzelf. Hij lijkt met deze oude man vriendschap te willen sluiten, maar het is goed mogelijk dat deze grijsaard de dood vertegenwoordigt. Zo beschrijft de dichter het menselijke bestaan: een zwerftocht vol ontberingen en teleurstellingen, waarbij alleen de dood verlossing kan geven aan de eenzame reiziger. In 1827 zette Franz Schubert, die toen al ziek en bedlegerig was, alle 24 liederen op muziek.

In deze moderne tijd lukt het ons niet meer om helemaal mee te gaan met deze 19<sup>e</sup>-eeuwse, romantische overdrijving, maar wellicht herkennen wij ons toch in het gegeven dat het leven een eenzame onderneming is. Ik vind bijvoorbeeld christenen in deze tijd erg eenzaam. Denk maar eens aan je kind of kleinkind dat in de schoolklas nog de enige is die naar een kerk gaat. Denk aan jezelf: hoeveel van jouw broers, zussen of andere familieleden zijn nog kerkelijk betrokken? Denk eens aan onze organisten die met hun vaak grote muzikale kwaliteiten op geen enkele maatschappelijke waardering meer hoeven te rekenen. Ik voel mij als predikant óók eenzaam: al mijn pogingen om van de kerk een bloeiend bedrijf te maken, hebben zo goed als niets opgeleverd. Christenen worden meer en meer eenzame mensen.

Nu moeten we natuurlijk niet onze hedendaagse zorgen gaan vergelijken met het lijden van Jezus. Maar in het verhaal van vandaag is de eenzaamheid van Jezus een opvallend gegeven. Op het eerste gezicht is dit een verhaal over een feestelijke overwinningstocht, over blijde mensen die vol verwachting Jezus toejuichen. Zij zien hoe Jezus op een ezel de stad binnen rijdt, en zij denken meteen aan de woorden van de profeet Zacharia: “*Jeruzalem, schreeuw het uit van vreugde! Je koning is in aantocht... (...) Nederig komt hij aanrijden op een ezel... (...) Ik zal de strijdwagens uit Efraïm verjagen, en de paarden uit Jeruzalem; de bogen worden gebroken. Hij zal vrede stichten tussen de volken.*” Zo beschrijft Zacharia de intocht van de Messias: een zachtmoedige koning op een ezel, op een nederig lastdier, niet op een oorlogsbeest als het paard. Maar de menigte rondom Jezus rekende wél op oorlog, of in elk geval op revolutie, opstand. Literaire bronnen uit die tijd maken melding van hooggespannen verwachtingen onder het Joodse volk. Als de Messias zou komen, dan zou er een opstand uitbreken, om zo met geweld het koninkrijk van God af te dwingen. De Joden zouden dan in opstand komen, zouden met het zwaard in de hand gaan vechten voor een vrij Israël met weer een nakomeling van David op de troon. Het is vrijwel zeker dat ook enkele van Jezus’ leerlingen hoopten op deze opstand, en dachten dat Jezus’ intocht het startsein zou worden. Geen enkele leerling was voorbereid op Jezus’ lijdensweg; Jezus had er herhaaldelijk over gepraat, maar dat had iedere keer geleid tot groot onbegrip bij zijn vrienden. Daar zit dus de eenzaamheid van Jezus: al die mensen om Hem heen hopen op de overwinning, maar alleen Hij weet dat die overwinning er totaal anders uit zal zien dan iedereen denkt. De mensen verwelkomen

Jezus als leider van de opstand, terwijl Hij de stad binnengaat als koning van de vrede. Als Jezus in de stad is, gaat Hij over tot een voor iedereen onbegrijpelijke actie: Hij veegt het tempelplein schoon. “Dit huis moet een huis van gebed zijn,” roept Hij daarbij. In de tempel

van Jeruzalem waren twee grote pleinen: de binnenste en de buitenste voorhof. Die binnenste was uitsluitend voor gelovige Joden toegankelijk, maar op de buitenste voorhof mochten ook de heidenen, de niet-Joden komen. Als er nu een groot feest op komst was, dan kwamen de wisselaars en de handelaars in groten getale naar die buitenste voorhof, om dáár hun kramen met geld en offerdieren op te zetten. Het plein liep dan zó vol, dat er voor vreemdelingen en buitenstaanders geen plek meer overbleef om rustig te bidden of tot zichzelf te komen. Dat vond niemand een probleem; op de buitenste voorhof werd geld verdiend, en de vrome Joden konden naar het binnenplein voor hun gebed en rituelen. Voor Jezus was het wèl een groot probleem. In zijn ogen is de tempel een gastvrij Huis voor iederéén; ook voor de niet- of andersgelovigen moet er een plaats zijn. Binnen de muren van de tempel moet iedereen zichzelf kunnen zijn, wie je ook bent en waar je ook vandaan komt.

Dat idee wordt nog bevestigd in vers 14, als allerlei blinden en verlamden naar de tempel komen om daar door Jezus te worden genezen. Het huis van God wordt een plek waar mensen worden bevrijd van hun kwalen en gebreken, waar mensen weer gaan beantwoorden aan hun oorspronkelijke bedoeling, waar ze de kans krijgen om zichzelf te worden. Jezus heeft heel principieel en consequent het geluk van de mens op het oog: vreemdelingen moeten een plek hebben om tot rust te komen en zich welkom te voelen, zieken moeten weer in de kring worden opgenomen en weer een nieuwe kans van leven krijgen. Bij deze Messias zijn de mensen welkom zoals ze zijn; Hij brengt hen terug naar hun diepste kern. Bij Jezus mag je er zijn zoals je bent. Hij is de enige die zich daar druk over maakt!

Mag Jezus er zijn zoals Hij is? De hogepriesters en schriftgeleerden keuren zijn optreden af; zij zien hun vaste tradities (en hun inkomsten!) in gevaar komen. En het gewone volk? Het is veelzeggend dat Jezus aan het einde van de dag Jeruzalem weer verlaat: “Hij ging de stad uit, naar Betanië, waar Hij de nacht doorbracht...” Dat is hoe dan ook een tegenstelling met de feestelijke, triomfantelijke intocht. Als het volk in de gaten krijgt dat het van deze Jezus geen opstand tegen de Romeinen hoeft te verwachten, keert het Hem teleurgesteld de rug toe. Dezelfde mensen die Jezus juichend binnenhaalden, zullen over enkele dagen “Kruisigt Hem” staan te roepen. Ook zijn vrienden snappen niet wie Hij is en wat Hij eigenlijk bedoelt. Jezus voldoet niet aan onze verwachtingen; Hij mag niet zijn wie Hij is. De eenzaamheid is een opvallend en schrijnend onderdeel van zijn weg naar het kruis.

Intussen laat Hij wel een groot verlangen in ons achter. Wat zou het geweldig zijn als wij bij elkaar zouden vinden wat Hij ons probeert te geven: onvoorwaardelijke acceptatie, ogen die ons vol warmte aankijken, armen die ons uitnodigen en omhelzen. Elkaar aanvaarden zoals we zijn: is dat niet het begin van het paradijs? Door zijn optreden, door zijn levenshouding heeft Jezus dat verlangen voorgoed in onze ziel gelegd: mag ik er zijn zoals ik ben?

Misschien worden we wel het meest in dát verlangen geraakt door de komst van een kind, of de ontmoeting met een kind. Ieder kind nodigt ons uit om het te aanvaarden zoals hij of zij is, omdat zo'n klein kind ook jou zonder enig oordeel accepteert zoals je bent. Dat geeft een nieuwe dimensie aan het begrip “worden als een kind”: de uitnodiging om weer eens met verwonderde kinderogen naar elkaar te kijken en elkaar opnieuw te aanvaarden, een kans om met nieuwe ogen naar de wereld te kijken. En daarmee ook een uitnodiging om de binnenrijdende Heer, om het Koninkrijk van God als een kind te ontvangen.

Palmpasen is het feest van de intocht van Jezus op een ezel in Jeruzalem.

Toen Jezus Jeruzalem binnenreed, werd Hij door de bevolking begroet met palmtakken; daarvan afgeleid kennen we de palmpaasstok.

Kinderen lopen dan met een eigengemaakte stok door de kerk of het dorp.

De palmpaasstok bestaat uit vele symbolen:

De stok heeft de vorm van een kruis; dit staat symbool voor het kruis waar Jezus aan gehangen heeft, en daarbij wordt zijn lijden en sterven herdacht.

De groene takjes herinneren aan de intocht, maar ook aan het feit dat het leven altijd maar door gaat.

Bovenop staat een broodhaantje; dit herinnert ons aan het feit dat Petrus drie maal zei dat hij niet bij Jezus hoorde, waarna de haan kraaide. Dat hij van brood gemaakt is duidt weer op het laatste avondmaal van Jezus met zijn discipelen: "Hij brak het brood en zei tot hen: dit brood is mijn lichaam."

De eieren aan de stok herinneren ons ook weer aan het feit dat er altijd nieuw leven is.

Het snoepgoed dat er aan hangt, is symbool voor feest. In RK-kring was dat het gespaarde snoep, dat de kinderen in de vastentijd niet mochten eten.

De kinderen zingen soms een lied:

Palm, Palm Pasen, ei koer ei, over ene zondag krijgen we een ei, één ei is geen ei, twee ei is een half ei, drie ei is een paasei.

Palmzondag is het begin van de Goede Week , zoals deze week genoemd wordt.